

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ЧТЕІ ДТЕУ
26 червня 2026 р.
(протокол № 8, п. 1)

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказ ЧТЕІ ДТЕУ
№ 4 від 26 . 06 .2026 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНУ ПІДТРИМКУ
В ЧТЕІ ДТЕУ**

Чернівці, 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про соціально-психологічну підтримку в ЧТЕІ ДТЕУ є основним нормативним документом, що визначає порядок запровадження та організації соціально-психологічної підтримки учасників освітнього процесу.

1.2. Положення розроблено відповідно до: Конституції України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні»; Закону «Про захист персональних даних»; Закону України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків»; Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю; Положення про психологічну службу у системі освіти України (затверджене наказом МОН України № 509 від 22.05.2018); Листу МОН від 29.03.2022 № 1/3737-22 – про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану; внутрішніх нормативних документів Інституту.

1.3. Діяльність соціально-психологічної підтримки спрямована на збереження і зміцнення психічного та соціального здоров'я, психологічне благополуччя, гармонійний особистісний, інтелектуальний і соціальний розвиток здобувачів освіти, а також на створення психологічно безпечного, доброзичливого й інклюзивного освітнього середовища.

1.4. Соціально-психологічна підтримка здійснюється практичним психологом, який забезпечує психологічний супровід, консультування, профілактичну, просвітницьку, діагностичну та аналітичну роботу з урахуванням вікових, індивідуальних, соціальних, освітніх та інших особливостей учасників освітнього процесу.

1.5. У своїй діяльності соціально-психологічна підтримка здійснюється відповідно до принципів гуманізму, добровільності звернення по допомогу, конфіденційності, анонімності, недискримінації, поваги до гідності особистості, професійної компетентності, етичності та відповідальності.

1.6. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу незалежно від віку, статі, стану здоров'я, соціального статусу, національної чи будь-якої іншої ознаки.

1.7. Це Положення корелюється з Положенням про запобігання та протидію дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту та іншим проявам неетичної поведінки та Положенням по врегулюванню конфліктних ситуацій в ЧТЕІ ДТЕУ.

1.8. Соціально-психологічна підтримка в ЧТЕІ ДТЕУ здійснюється з урахуванням сучасних підходів до охорони психічного здоров'я, запобігання стигматизації, забезпечення доступності психологічної допомоги, захисту персональних даних та створення безпечного, інклюзивного й недискримінаційного освітнього середовища.

2.ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:

- соціально-психологічна підтримка – система заходів, спрямованих на збереження та зміцнення психічного здоров'я, психологічного благополуччя та соціальної адаптації учасників освітнього процесу;

- психологічна допомога – комплекс консультативних, профілактичних, просвітницьких та інших психологічних заходів;
- психосоціальний ризик – фактор або сукупність факторів, що можуть негативно впливати на психічне здоров'я та соціальне благополуччя особи;
- кризова ситуація – подія або обставини, що порушують звичний перебіг життя та потребують додаткової психологічної підтримки;
- перша психологічна допомога – комплекс дій, спрямованих на стабілізацію емоційного стану особи після травматичної події;
- інформована згода – добровільна згода особи на отримання психологічної допомоги після отримання повної інформації щодо її змісту та умов;
- конфіденційність – обов'язок нерозголошення інформації, отриманої під час надання психологічної допомоги.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ

3.1. Метою діяльності соціально-психологічної підтримки є створення умов для психологічного благополуччя учасників освітнього процесу, успішної адаптації здобувачів освіти, їх особистісного та професійного розвитку, а також запобігання психологічним ризикам у закладі вищої освіти.

3.2. Основними завданнями соціально-психологічної підтримки є:

- психологічний і соціально-психологічний супровід освітнього процесу;
- сприяння адаптації здобувачів вищої освіти;
- профілактика стресу, емоційного та професійного вигорання;
- формування психологічно безпечного та інклюзивного середовища;
- запобігання дискримінації, булінгу, мобінгу, стигматизації, девіантної та суїцидальної поведінки;
- психологічне забезпечення інклюзивного навчання;
- підтримка життєвого самовизначення, професійної гнучкості та соціальної компетентності здобувачів освіти;
- участь у внутрішній системі забезпечення якості освіти;
- проведення моніторингу психологічної безпеки та інклюзивності освітнього середовища;
- підтримка ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, членів сімей військовослужбовців та осіб, які постраждали внаслідок війни.
- участь у внутрішній системі забезпечення якості освіти шляхом підготовки рекомендацій щодо створення безпечного освітнього середовища.

3.3. Основні функції соціально-психологічної підтримки: психодіагностична; консультативна; корекційно-розвивальна; профілактична; просвітницька; експертно-аналітична; методична.

3.4. Практичний психолог здійснює консультування, профілактичну, просвітницьку та діагностичну діяльність, надає першу психологічну допомогу та здійснює перенаправлення до профільних служб у разі потреби.

3.5. Практичний психолог не здійснює медичної діагностики, лікування, психіатричної допомоги та судово-психологічної експертизи.

4. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1. Психологічний супровід здобувачів освіти:

- адаптація першокурсників;
- підтримка у кризових ситуаціях;
- розвиток емоційної саморегуляції;
- консультування з особистісних і навчальних питань.

4.2. Робота з науково-педагогічними та педагогічними працівниками:

- психологічні консультації;
- профілактика професійного вигорання;
- підвищення психологічної компетентності;
- супровід складних педагогічних ситуацій.

4.3. Психологічна просвіта:

- тренінги;
- лекції;
- семінари;
- інформаційні матеріали.

4.4. Психосоціальна підтримка в умовах воєнного стану:

- психологічна підтримка працівників та здобувачів освіти в умовах хронічного стресу;
- проведення заходів із профілактики емоційного виснаження;
- навчання навичкам психологічної самодопомоги;
- проведення інформаційних кампаній щодо ментального здоров'я;
- підтримка осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій;
- підтримка ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та членів сімей військовослужбовців;
- надання першої психологічної допомоги;
- профілактика стигматизації та соціальної ізоляції;
- перенаправлення до спеціалізованих служб у разі потреби.

4.5. Психологічна підтримка під час дистанційного та змішаного навчання:

- сприяння адаптації здобувачів освіти до дистанційного навчання;
- профілактика соціальної ізоляції;
- психологічний супровід здобувачів освіти, які перебувають за кордоном або на тимчасово окупованих територіях;
- підтримка психологічного благополуччя учасників освітнього процесу в умовах онлайн-навчання;
- профілактика академічної тривожності та емоційного виснаження.

5. ПОРЯДОК ЗВЕРНЕННЯ ПО СОЦІАЛЬНО – ПСИХОЛОГІЧНУ ПІДТРИМКУ

5.1. Учасники освітнього процесу мають право звернутися по соціально-психологічну підтримку особисто, через електронну пошту та скриньку довіри (в тому числі електронну).

5.2. Планові звернення розглядаються у робочому порядку.

5.3. У випадках кризової ситуації або загрози життю та здоров'ю особи реагування здійснюється невідкладно.

5.4. Соціально-психологічна підтримка надається на засадах добровільності та конфіденційності.

5.5. Перед початком надання індивідуальної психологічної підтримки особі роз'яснюються мета, зміст, орієнтовний формат, межі конфіденційності та добровільний характер отримання такої підтримки.

5.6. Конфіденційність інформації, отриманої під час звернення, забезпечується відповідно до законодавства України. Винятками можуть бути випадки наявності загрози життю чи здоров'ю особи або інших осіб, ознак насильства, суїцидального ризику чи інших обставин, що потребують невідкладного реагування.

5.7. Соціально-психологічна підтримка може надаватися в очному, дистанційному або змішаному форматі з дотриманням вимог етичності, безпеки комунікації, конфіденційності та захисту персональних даних.

6. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

6.1. Практичний психолог у межах системи соціально-психологічної підтримки забезпечує психологічний супровід осіб з особливими освітніми потребами відповідно до принципів інклюзивної освіти.

6.2. Основними завданнями психологічного супроводу інклюзії є:

- сприяння адаптації осіб з особливими освітніми потребами (ООП) до освітнього середовища;
- виявлення та подолання психологічних бар'єрів;
- підтримка психічного здоров'я;
- психологічна підтримка у навчанні та соціалізації;
- профілактика дискримінації та стигматизації;
- формування толерантного освітнього середовища.

6.3. Психологічний супровід осіб з ООП здійснюється з дотриманням принципів добровільності, конфіденційності, індивідуального підходу та поваги до гідності особи.

6.4. За потреби психолог бере участь у розробці індивідуальних освітніх траєкторій та рекомендацій щодо адаптації освітнього процесу.

7. АЛГОРИТМ ДІЙ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

7.1. У разі виявлення кризової ситуації практичний психолог проводить первинну оцінку ризиків.

7.2. Надається перша психологічна допомога та емоційна підтримка.

7.3. За необхідності здійснюється інформування адміністрації Інституту.

7.4. У випадках суїцидального ризику, насильства або загрози життю особа може бути перенаправлена до спеціалізованих служб.

7.5. Після стабілізації стану організовується подальший психологічний супровід.

7.6. У разі виявлення обставин, що виходять за межі компетентності практичного психолога, здійснюється перенаправлення особи до відповідних

спеціалізованих служб: закладів охорони здоров'я, центрів психічного здоров'я, соціальних служб, кризових центрів, служб підтримки ветеранів, правоохоронних органів або інших компетентних установ.

8. АЛГОРИТМ ДІЙ У РАЗІ ЗВЕРНЕННЯ ОСОБИ З ООП

8.1. Особа з ООП має право добровільно звернутися до практичного психолога, який знаходиться у навчальному відділі.

8.2. Психолог проводить первинну консультацію та визначає потреби у психологічному супроводі.

8.3. За згодою особи розробляються рекомендації для організації освітнього процесу.

8.4. Практичний психолог здійснює супровід та моніторинг психологічного стану.

9. ПРОФІЛАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ГОТОВНІСТЬ ДО ІНКЛЮЗІЇ

9.1. За відсутності осіб з ООП практичний психолог здійснює превентивну діяльність, спрямовану на формування інклюзивної культури.

9.2. Профілактична діяльність включає:

- просвітницькі заходи;
- підготовку персоналу;
- оцінювання психологічної готовності середовища;
- участь у формуванні політики інклюзії Інституту.

10. УПРАВЛІННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНИМИ РИЗИКАМИ

10.1. Соціально-психологічна підтримка сприяє виявленню та профілактиці психосоціальних ризиків, пов'язаних із професійною діяльністю та умовами воєнного стану.

10.2. До психосоціальних ризиків можуть належати:

- хронічний стрес;
- емоційне виснаження;
- надмірне психоемоційне навантаження;
- конфлікти в колективі;
- соціальна ізоляція;
- тривожні та кризові стани.

10.3. Для мінімізації психосоціальних ризиків можуть проводитися:

- психологічний моніторинг;
- профілактичні заходи;
- тренінги зі стресостійкості;
- супервізійна та консультативна підтримка;
- заходи з покращення психологічного клімату.

11. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ТА ДОКУМЕНТАЦІЯ

11.1. Практичний психолог організовує свою діяльність відповідно до законодавства України, нормативно-правових актів у сфері освіти, внутрішніх документів Інституту та цього Положення.

11.2. Практичний психолог веде документацію відповідно до встановлених вимог, забезпечуючи захист персональних даних та дотримання принципів конфіденційності.

11.3. Соціально-психологічна підтримка може здійснювати моніторинг психоемоційного стану, психологічної безпеки та психосоціальних потреб учасників освітнього процесу шляхом проведення опитувань, анкетувань, консультацій та інших форм оцінювання.

11.4. Результати діяльності узагальнюються в планах роботи, звітах, аналітичних довідках та рекомендаціях без розголошення персональних даних учасників освітнього процесу.

11.5. У межах внутрішньої системи забезпечення якості освіти практичний психолог бере участь в оцінюванні психологічної безпеки, інклюзивності освітнього середовища та ефективності заходів соціально-психологічної підтримки.

11.6. У разі виявлення потреби у спеціалізованій допомозі практичний психолог може рекомендувати звернення до закладів охорони здоров'я, центрів психічного здоров'я, соціальних служб, кризових центрів, правоохоронних органів або інших компетентних установ відповідно до потреб особи та вимог законодавства.

11.7. Для оцінювання ефективності соціально-психологічної підтримки можуть використовуватися неперсоніфіковані показники, зокрема: кількість індивідуальних консультацій; кількість проведених тренінгів, семінарів та просвітницьких заходів; охоплення учасників освітнього процесу профілактичними заходами; результати моніторингових досліджень та опитувань; виконання плану роботи та реалізація рекомендацій за результатами проведених заходів.

11.8. Соціально-психологічна підтримка може взаємодіяти зі структурними підрозділами Інституту, закладами охорони здоров'я, соціальними службами, громадськими організаціями та іншими установами з питань забезпечення психічного здоров'я, психологічного благополуччя та соціальної адаптації учасників освітнього процесу.

11.9. Інформація про результати соціально-психологічної підтримки узагальнюється виключно в неперсоніфікованому вигляді та може використовуватися для підготовки рекомендацій щодо покращення психологічної безпеки, інклюзивності, профілактики конфліктів, професійного вигорання та підвищення якості освітнього середовища.

11.10. Інститут може формувати та періодично оновлювати перелік зовнішніх установ і організацій, до яких можуть бути перенаправлені учасники освітнього процесу у випадках потреби в медичній, соціальній, правничій, кризовій або спеціалізованій психологічній допомозі.

12. ПРАВА ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ

12.1. Практичний психолог має право ініціювати та брати участь у реалізації заходів із психосоціальної підтримки, профілактики професійного вигорання та формування психологічно безпечного освітнього середовища.

12.2. Практичний психолог має право надавати рекомендації щодо покращення психологічного клімату та мінімізації психосоціальних ризиків в Інституті.

12.3. Практичний психолог зобов'язаний дотримуватися професійної етики, проходити підвищення кваліфікації, брати участь у супервізійних та інтервізійних заходах, використовувати валідні психодіагностичні методики та забезпечувати безпечність психологічних практик.

12.4. Практичний психолог несе відповідальність за дотримання професійної етики та конфіденційності. Конфіденційність не є абсолютною у випадках загрози життю, суїцидального ризику, насильства або небезпеки для інших осіб.

13. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

13.1. Положення набуває чинності з дати його затвердження Вченою радою ЧТЕІ ДТЕУ.

13.2. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться за погодженням із Вченою радою ЧТЕІ ДТЕУ.